

Begrotingsbehandeling

Economische Zaken

Position Paper **Interprovinciaal Overleg**

In de week van 22 november vergadert de Kamer over de begroting Economische Zaken en Klimaat. Vanuit de provincies brengen wij graag de volgende punten onder uw aandacht voor het onderdeel **Economische Zaken en Regionale Economie**.

Transities vragen om structurele inzet op regionale economie

Nederland staat voor grote transities, die onze economie op alle niveaus zullen raken. De echte economische, maatschappelijke veranderingen vinden plaats in de regio of op lokaal niveau. Provincies ondersteunen hun regionale economieën bij deze transities in de vorm van visievorming, beleid, regelgeving en met middelen. Dat doen ze in samenhang met nationaal beleid en in samenwerking met het Rijk. Het is van belang dat juist de komende jaren, waarin veel van het regionale bedrijfsleven gevraagd zal worden, de provincies hun regierol hierin kunnen blijven oppakken. De ambities hierop zijn er, maar het vraagt wel dat van Rijkszijde hiervoor erkenning is en bijgedragen wordt aan deze rol van provincies, onder meer door provincies vroegtijdig bij beleidsinitiatieven te betrekken. We zien nu dat middelen bij het Rijk niet langjarig geborgd zijn, wat initiatieven die belangrijk zijn in de regio voortijdig doet stoppen, zoals de digitale werkplaatsen. Rijk en provincies hebben elkaar de komende jaren hard nodig om de economische ontwikkeling in de regio te sturen en te stutten. Het Rijk erkent dat ook, blijkt bijvoorbeeld uit de recente [Kamerbrief](#) over innovatie in Nederland: "Regio's spelen een belangrijke rol bij de aanpak van de maatschappelijke en economische uitdagingen. In het innovatiebeleid zijn regio's cruciaal voor valorisatie en de aansluiting van het MKB."

Ruimte voor werklocaties essentieel

Bij dit alles is natuurlijk ruimte voor werklocaties nodig. Provincies zijn dan ook verheugd dat EZK hier weer verantwoordelijkheid pakt en daarmee een bijdrage levert aan het startpakket voor de ruimtelijke opgave van provincies. Gezamenlijke invulling van het ruimtelijk economisch beleid draagt bij aan economische groei en ontwikkeling, aan de grote transities en de brede welvaart in Nederland. Het maakt dat we vanuit een gedeelde verantwoordelijkheid tevens gericht kunnen sturen op grote bedrijfsvestigingen. Provincies rekenen er op dat aan het nationaal programma werklocaties, dat nu wordt opgesteld, de voor de uitvoering daarvan benodigde langjarige middelen zullen worden gekoppeld en dat het Rijk zich hard maakt voor de invulling van de randvoorwaarden voor nieuwe werklocaties, verduurzaming en herstructurering.

Verbeter ondersteuning MKB met bestaande structuren en stabiele financiering

De provincies herkennen de problematiek rond de MKB dienstverlening zoals geschetst door het Comité voor Ondernemerschap in [het advies Dienstbare Dienstverlening](#). Het aanbod van regelingen, dienstverleners en hulpstructuren is in Nederland zo gefragmenteerd geworden dat de dienstverlening weinig toegankelijk of effectief is.

Het Comité stelt terecht dat dit niet is op te lossen met één loket of een one-size-fits-all aanpak. Daarvoor is het vraagstuk te complex. Dat constateren ook de provincies, vanuit de rol die zij hierin de afgelopen jaren veelal hebben opgepakt. Het uitgaan van de bestaande structuren maakt dat er meer en sneller resultaten te boeken zijn. Structuren die in iedere provincie en regio

anders zijn georganiseerd. Niet een blauwdruk, maar afspraken op hoofdlijnen en regionaal maatwerk moeten ondernemers beter ondersteunen, zoals ook het Comité adviseert. Naast breed beschikbare informatie is daarvoor ook persoonlijk advies nodig. Provincies constateren verder dat optimale dienstverlening aan de ondernemer in de regio vraagt om stabiele meerjarige financiering.

- *Benut voor de verbetering van de ondersteuning en MKB dienstverlening de bestaande regionale infrastructuur en roep geen nieuwe structuren of loketten in het leven. Doe dit in nauwe samenwerking met provincies, gemeenten en stakeholders zoals MKB-Nederland.*
- *Houd ruimte voor maatwerk en beleidsvrijheid per regio, met afstemming en gezamenlijk leren als uitgangspunten om te komen tot een meer generieke aanpak.*
- *In aanmerking genomen dat de financiering van adviserende organisaties in veel provincies onder druk staat verzoeken wij u te komen tot een landelijke, structurele en solide (co)financiering voor de MKB dienstverlening. Dat leidt er ook toe dat zorgvuldig opgebouwde netwerken niet verdwijnen door gebrek aan middelen.*

Langjarige financiering noodzakelijk voor aanjagen innovatie MKB

Provincies en regionale ontwikkelingsmaatschappijen (ROM's) zijn de belangrijkste partijen om innovaties van het regionale bedrijfsleven te stimuleren en daarin te investeren. Provincies maken daarbij, naast eigen investeringen, gebruik van EFRO-programma's 2021-2027. Niettemin staat de financiering van het innovatieve MKB bij provincies onder druk. Door teruglopende middelen verwachten provincies nog beperkt aan landelijke regelingen, zoals bijvoorbeeld het MIT en de VFF, te kunnen bijdragen. Dit zal al in 2023 te zien zijn, maar zeker in 2024 voelbaar worden. Een aandachtspunt, zeker nu steeds vaker intensivering van cofinanciering wordt gevraagd. Ook de door de provincies gesubsidieerde ontwikkeltaak van de ROM's zal onder druk komen te staan en belemmert, wanneer we daar geen oog voor hebben, een goede uitvoering van het innovatiebeleid in de regio. In de Kamerbrief [met Actieplan Innovatie en valorisatie](#) is hiervoor geen aandacht. Het is dan ook de vraag of alle taken en interventies die zijn weergegeven in dit Actieplan door de provincies en ROM's met de bestaande middelen kunnen worden uitgevoerd.

Provincies en ROM's werken graag mee met het Rijk in de nieuwe opzet van het missiegedreven beleid en aan de nieuwe kennis- en innovatieconvenanten voor regionale verankering. Dit geldt ook voor de ontwikkeling van bovenregionaal innovatiebeleid dat de [Agenda Samenhangend Investeren](#) van de provincies mogelijk moet gaan maken. Dit zorgt namelijk dat we in Nederland gerichtere transitie kunnen ondersteunen, en voor een breed, landelijk effect van innovaties in de regio's. Dit kan verankerd worden in aanvullende taakinstructies aan de ROM's. Dit vraagt aan de voorkant wel nauwe samenwerking van Rijk en provincies, mede in de rol van aandeelhouders van de ROM's, en het vraagt evenzeer om voldoende inzet van middelen.

- *Zorg voor langjarige financiering van het op MKB gerichte regionale innovatiebeleid en bouw bestaande regelingen zoals het MIT en de VFF niet af. Dit betekent ook dat het Rijk gezamenlijk met provincies naar een structurele oplossing zoekt voor de afname van financiële ruimte hiervoor de komende jaren bij provincies.*
- *Ga over de vormgeving van het bovenregionale innovatiebeleid in gesprek met provincies en ROM's en zorg voor voldoende langjarige financiële ruimte om dit waar te kunnen maken.*

Betrek provincies bij uitvoering strategie digitale economie in de regio

Provincies kijken uit naar de strategie digitale economie waarmee de minister van EZK dit jaar komt. Provincies roepen de minister van EZK ook op om, vanuit de één overheidsgedachte, provincies *tijdig* te betrekken bij de uitvoering van deze strategie. De uitvoering gebeurt in de

regio, waardoor wij het van belang vinden om aan de voorkant mee te bepalen over de uitvoering en onze expertise in te brengen.

Landsdekkend stelsel digitale werkplaatsen voor MKB mag niet verdwijnen

Op dit moment kunnen MKB ondernemers in heel Nederland op twintig plekken terecht bij digitale werkplaatsen waar zij door studenten worden geholpen met vraagstukken op het gebied van digitalisering. Naast het belang voor de ondernemers zijn de digitale werkplaatsen ook van belang voor het onderwijs zelf. De studenten brengen advies uit aan het MKB en doen hiermee belangrijke praktijkkennis op. In augustus 2022 heeft [Katapult](#) cijfers gepubliceerd die laten zien dat de digitale werkplaatsen sterk groeien en in ontwikkeling zijn. Werkplaatsen bereiken substantieel meer ondernemers ten opzichte van vorig jaar zonder aan kwaliteit in te boeten.

Provincies maken zich echter zorgen over de inzet van het Rijk waar het gaat om de financiering van digitale werkplaatsen. Wij willen voorkomen dat het *landsdekkende* stelsel van digitale werkplaatsen verdwijnt als gevolg van te snel afschalen van de subsidie van het Rijk, zoals nu dreigt. Dit zou betekenen dat ondernemers in de regio niet goed bediend kunnen worden bij een van de grote transitieën. Bovendien ontnemen we in deze tijden van arbeidsmarktkrapte een praktische leerschool voor studenten. Daarom pleiten provincies ook voor het betrekken van het ministerie van OCW bij de financiering vanwege het sterk educatieve karakter van de digitale werkplaatsen.

- *Zorg dat het landsdekkende stelsel van digitale werkplaatsen blijft bestaan, door voor de komende periode van drie jaar de systematiek van 50 procent cofinanciering te handhaven.*
- *Maak samen met de minister van OCW, provincies en andere regionale partijen een plan van aanpak zodat het landsdekkende stelsel hierna ook kan blijven voortbestaan.*
- *Zorg voor een overbruggingsregeling met extra financiering voor de duur van één of twee jaar zodat er geen financieringsgat ontstaat voor de digitale werkplaatsen die dit jaar aflopen.*

Sterke digitale infrastructuur randvoorwaarde voor digitale transitie

Een sterke digitale economie kan alleen bestaan als aan de randvoorwaarde van een stevige digitale infrastructuur wordt voldaan, en snel internet overal in Nederland beschikbaar is. Provincies vinden het daarom een goede zaak dat de minister werkt aan een visie op de digitale infrastructuur, die zij in 2023 naar de Kamer wil sturen. Provincies geven hier graag samen met het Rijk, vanuit de eigen expertise, vorm en uitvoering aan. In deze visie moet wat de provincies betreft onder meer duidelijk worden welke ambities het Rijk heeft met betrekking tot de capaciteit van datacenters in het land en moet er samen met de koepels vestigingsvoorwaarden worden opgesteld voor de vestiging van alle datacenters.

Provincies hebben zich in de afgelopen jaren volop ingezet om de digitale bereikbaarheid, in de vorm van glasvezel, ook in de buitengebieden te realiseren en daarbij goede resultaten geboekt. Uit recent onderzoek van Dialogic blijkt echter dat nog aanvullende overheidsinterventie noodzakelijk is voor de restopgave van adressen in de buitengebieden zonder vast snel internet.

- *Stel de visie op de digitale infrastructuur in samenwerking met decentrale overheden op en werk daarin vestigingsvoorwaarden voor datacenters uit. Laat deze criteria, getoetst op uitvoerbaarheid, leidend zijn voor landelijke regelgeving.*
- *Ga voortvarend aan de slag met de door het Rijk geformuleerde ambitie dat in 2023 ieder huishouden in Nederland beschikt over een vaste snelle internetverbinding en maak hiertoe samen met decentrale overheden een plan van aanpak inclusief een financiële begroting voor de restopgave ten aanzien van snel internet in de buitengebieden. Neem hierbij de reeds gedane investeringen door provincies in ogenschouw.*

Actieve betrokkenheid EZK onontbeerlijk bij transitie naar circulaire economie

Hoewel het ministerie van IenW het eerstverantwoordelijke ministerie is, is inzet vanuit EZK om het bedrijfsleven in de transitie naar een circulaire economie te ondersteunen onontbeerlijk. Provincies roepen de minister van EZK dan ook op nu zichtbare stappen te gaan zetten om het MKB te ondersteunen en bij te dragen aan versnelling van de transitie, onder andere door een actieve rol te pakken bij de vormgeving van het Nationaal Plan Circulaire Economie. Provincies vragen ook om actieve aansluiting bij de in ontwikkeling zijnde actieagenda ondersteuning MKB in de Circulaire Economie, die onderdeel is van de IPO [Krachtenkaart Circulaire Economie](#). Binnen deze Krachtenkaart werken provincies aan hun gezamenlijke inzet ter ondersteuning van het regionale bedrijfsleven in de circulaire transitie. Hiermee zetten provincies in op innovatie op het gebied van circulaire economie in de regio.

- *Ondersteun het MKB in de circulaire transitie en bekrachtig dit met aanvullend instrumentarium en middelen.*

Regionale Arbeidsmarkt – vraag en aanbod beter op elkaar aansluiten

Alleen met voldoende vakmensen komen innovaties en daarmee transitie daadwerkelijk tot stand. Maar beschikbaarheid van het juiste personeel is op dit moment het grootste probleem. Om de aansluiting van vraag en aanbod te verbeteren hebben de provincies de afgelopen jaren gewerkt met regionale Human Capital Agenda's. Ze hebben daarmee bewezen dat een regionale benadering werkt door de personeelsbehoefte van ondernemers rechtstreeks te koppelen aan opleidingen in de regio en hierover breed afspraken te maken. Ook financieren provincies tal van projecten voor omscholing en programma's om talent en vakmensen aan te trekken, op te leiden en vast te houden in de regio. Provincies willen dit, met erkenning van het Rijk, voortzetten en nadere afspraken maken over (co)financiering van regionale fondsvorming.

- *Erken de regionale HCA-aanpak als waardevolle aanvulling op het traditionele arbeidsmarktbeleid. Draag bij aan regionale fondsvorming voor talentontwikkeling.*
- *Zorg voor vereenvoudiging van regelgeving en ontschotting van fondsen en regelingen om zo de effectiviteit van de regionale HCA-aanpak te vergroten. Benut de ervaringen van regionale HCA-aanpakken en betrek provincies en gemeenten om te komen tot integraal beleid.*